

ISSN 1905-9582

วารสาร

จีนศึกษา
汉学研究

ปีที่ 11 สิงหาคม 2560

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

皇太后大学

诗琳通中国语言文化中心

วารสารจีนวิทยา จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความทางวิชาการและบทความวิจัยทางจีนวิทยาของอาจารย์ นักศึกษา และนักวิชาการ เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนความรู้และการวิจัยในวงวิชาการจีนวิทยาทบความที่ได้รับการตีพิมพ์จะผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิทางจีนวิทยาเฉพาะทาง (Peer Review) และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ อย่างไรก็ตามความคิดเห็นและทัศนะในบทความเป็นของผู้เขียนแต่ละคน ไม่ถือเป็นของกองบรรณาธิการวารสารจีนวิทยาแต่อย่างใด

ผู้สนใจสั่งซื้อวารสารหรือส่งบทความ ติดต่อได้ที่
ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุด อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์ 0-5391-7093
หรือ
หน่วยประสานงานมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
127 อาคารปัญญาภูมิ 2 ชั้น 7 ถนนสาทรใต้
เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120
โทรศัพท์ 02-679-0038 ต่อ 5105
E-mail: journalofsinology.mfu@gmail.com

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ผู้อำนวยการศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

บรรณาธิการประจำฉบับ

ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์

กองบรรณาธิการ

ดร.สุรางค์ศรี ตันเสียงสม
ดร.นิตย บัญรัตนเนตร
ดร.ปราณี โชคขจิตสัมพันธ์
ดร.อัชมา มหาพสุธานนท์
ดร.ศศิพร เพชรภริชต์
ดร.ชัยยุทธ จาวะลา
ดร.กนกพร ศรีญาณลักษณ์
ดร.กรพนัช ตั้งเขื่อนขันธุ์
ดร.ธีรวัฒน์ ธีรพจน์
ดร.อภิสร่า พรริตนานุกุล
ดร.ศันสนีย์ เอกอัจฉริยา
นางสาวชญนัฐ ศรีจรูญเรือง

ศิลปกรรม

แผนกออกแบบ
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร. 0-2218-3563

บทบรรณาธิการ

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีพันธกิจในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือทางวิชาการและศิลปวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน ตลอดจนเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดพิมพ์วารสารวิชาการเป็นวิธีการหนึ่งในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัย อีกทั้งจะได้เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ ความเห็นสำหรับนักวิชาการ และเป็นแหล่งรวบรวมวิทยากรซึ่งทันสมัย สามารถจุดประกายให้มีการศึกษาค้นคว้าและการตั้งโจทย์ใหม่หรือโจทย์ที่อยู่ในกระแสปัจจุบันในสาขาวิชานั้นๆ

วารสารจีนวิทยา ซึ่งศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร จัดพิมพ์ขึ้นนี้ เป็นความพยายามที่จะดำเนินการตามพันธกิจของ ศูนย์ฯ คือ เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และการศึกษา ค้นคว้าของอาจารย์ นักศึกษา และนักวิชาการทั่วไป เพื่อให้ผู้ที่สนใจ การศึกษาค้นคว้าด้านนี้สามารถติดตามความรู้ แนวทางการพัฒนา และงานค้นคว้าวิจัยในวงวิชาการจีนวิทยา

วารสารจีนวิทยา ฉบับปีที่ 11 ประกอบด้วยบทความ หลากหลายด้าน ดังนี้ ประเพณี ประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ วรรณกรรม ภาษา และการเรียนการสอน

บทความแรก “ประเพณีพิธีจีนในราชสำนักไทย” เป็น บทความที่กล่าวถึงการประกอบพิธีต่างๆ ในราชสำนักไทยที่ เกี่ยวเนื่องกับประเพณีจีน คือ พระราชพิธีเลี้ยงพระตรุษจีน พระราช พิธีสังเวทพระปาย และพระราชพิธีงเด็ก

บทความที่ 2 คือ “Chivalry of the Chinese Heroes: A Character Sketch of the Knights-Errant and the Assassins in Sima Qian’s *Records of the Grand Historian*” เป็นบทความที่เกี่ยวกับบทบาทของจอมยุทธ์และมือสังหารในบันทึกประวัติศาสตร์ของซือหม่าเชียน (ซือจี้) เพื่อศึกษาวีรกรรมต่างๆ ของจอมยุทธ์และมือสังหารซึ่งมีอิทธิพลต่องานเขียนนิยายในเวลาต่อมา

บทความที่ 3 เป็นบทความที่เกี่ยวกับกลวิธีการแปลบทสวดมนต์ของพุทธศาสนาหายาน นิกายมนตรยาน มีชื่อบทความว่า “การศึกษากลวิธีการแปลทับศัพท์ของพยัญชนะต้น [r] ในบทธารณีสสูตรของพระโสมพะจร” ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีในการแปลทับศัพท์บทธารณีสสูตรพยางค์เสียงที่มีพยัญชนะต้น [r] จากภาษาสันสกฤตสู่ภาษาจีน

ถัดมาเป็นบทความด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คือ “泰国在中国-东盟关系中的桥梁作用” ซึ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของประเทศไทยในฐานะที่เป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีนกับประเทศในกลุ่มอาเซียนมาตลอด 20 กว่าปีที่ผ่านมา

ในวารสารจีนวิทยาลฉบับนี้ยังประกอบด้วยบทความที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนอีกด้วย คือ “การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับอาชีวศึกษา” บทความนี้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอาชีวศึกษาในประเทศไทย พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอาชีวศึกษาในประเทศไทย

บทความถัดมาเป็นบทความที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จีน คือ “การรับรู้อารยธรรมจีนโบราณผ่านประวัติศาสตร์นิพนธ์และ

โบราณคดี” ผู้วิจัยศึกษาพัฒนาการของประวัติศาสตร์นิพนธ์เกี่ยวกับอารยธรรมจีนในยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคโบราณ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางโบราณคดีและการศึกษาประวัติศาสตร์จีนโบราณที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงในการรับรู้เกี่ยวกับอารยธรรมและประวัติศาสตร์จีน

อีกบทความหนึ่งเป็นบทความที่ศึกษาทางด้านวรรณกรรม คือ “อนุภาคการให้รางวัลและการลงโทษในนิยายแฟนตาซีจีนชุด *เหลียวไวจี้จี้*” ผู้วิจัยศึกษาอนุภาคการให้รางวัลและการลงโทษในนิยายแฟนตาซีจีนชุด *เหลียวไวจี้จี้* 《聊斋志异》 เปรียบเทียบกับอนุภาคในดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้าน (Motif-index of Folk-literature) ของสติธ ธอมป์สัน (Stith Thompson)

นอกจากบทความทั้งหลายข้างต้นแล้ว ในวารสารจีนวิทยาลฉบับนี้ยังประกอบด้วยบทความด้านภาษาศาสตร์ 3 บทความ ดังนี้

บทความแรก คือ “《说文解字》象形字研究” ผู้วิจัยสรุปและแบ่งประเภทของตัวอักษรภาพจีน (象形字) จากพจนานุกรมชินหฺวา จำนวน 244 ตัวอักษร แล้วนำมาสร้างเป็นฐานข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ตามความหมาย ประเภท และโครงสร้าง นอกจากนี้ตัวอักษรภาพจีนเหล่านี้ยังแสดงให้เห็นรูปแบบความคิดของคนในสมัยนั้นได้อีกด้วย

บทความถัดมา คือ “汉泰双宾动词研究及偏误分析” เป็นบทความที่ศึกษาวิจัยปัญหาโครงสร้างทวิกรรมในภาษาจีนและภาษาไทย โดยใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบสองภาษาซึ่งวิเคราะห์ร่วมกับข้อผิดพลาดและวิธีการรับภาษาของผู้เรียนชาวไทย ทั้งยังวิเคราะห์ระดับความยากง่ายของโครงสร้างทวิกรรมในแบบเรียนด้วย

อีกบทความคือ “การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามรวมหมู่ในภาษาจีนกลางกับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย: กรณีศึกษาคำลักษณนามรวมหมู่ “把” bǎ (กำ)” ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามรวมหมู่ในภาษาจีนกลางกับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย โดยใช้ทฤษฎีต้นแบบตามแนวทางภาษาศาสตร์ปริชาน เป็นองค์ประกอบในการวิจัย

บทความสุดท้ายในวารสารจีนวิทยานฉบับนี้ คือ “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนโดยใช้กิจกรรมบูรณาการตามทฤษฎีปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย” บทความนี้ศึกษาวิจัยผลการใช้กิจกรรมบูรณาการในการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาการจัดการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนตามทฤษฎีปัญหาเป็นเครื่องมือในการวิจัย

วารสารจีนวิทยา ฉบับนี้ ยังมีบทวิจารณ์หนังสือเรื่อง 《第二语言研究中的统计案例分析》 เป็นหนังสือที่อธิบายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสถิติและสูตรทางสถิติที่จำเป็นสำหรับการทำงานวิจัยเชิงปริมาณด้านการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยการยกตัวอย่างคำถามการวิจัย การตั้งสมมติฐาน และอธิบายขั้นตอน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจการใช้สูตรสถิติแต่ละสูตรและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัยของตน

คณะบรรณาธิการ

๑ สิงหาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

บทบรรณาธิการ

ประเพณีพิธีจีนในราชสำนักไทย เมตตา วงศ์จงใจหาญ	1 - 14
Chivalry of the Chinese Heroes: A Character Sketch of the Knights-Errent and the Assassins in Sima Qian's <i>Records of the Grand Historian</i> Nop Oungbho	15 - 38
การศึกษากลวิธีการแปลทับศัพท์ของพยัญชนะต้น [r] ในบทธารณสูตรของพระอโหมฆวัชระ จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ	39 - 52
泰国在中国-东盟关系中的桥梁作用 张锡镇、蔡炎通、刘昌明、李昕蕾、孙云飞	53 - 72
การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับอาชีวศึกษา กำพล ปิยะศิริกุล	73 - 101
การรับรู้อารยธรรมจีนโบราณผ่านประวัติศาสตร์นิพนธ์และโบราณคดี กรพนัช ตั้งเชื่อนขันธุ์	102 - 129

อนุภาคการให้รางวัลและการลงโทษในนิยาย แฟนตาซีจีนชุดเหลียวโจ้อี้ ปราณชนก ตรีรัตน์วาริสิน	130 - 148
《说文解字》象形字研究 Namonrut Yamwong	149 - 168
汉泰双宾动词研究及偏误分析 白芬	169 - 187
การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามรวมหมู่ใน ภาษาจีนกลางกับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย: กรณีศึกษาคำลักษณนามรวมหมู่ “把” bǎ (กำ) พรสมสรวง สัจจาอัครมนตรี	188 - 217
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน โดยใช้กิจกรรมบูรณาการตามทฤษฎีหุปัญญาของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย หทัยทิพย์ ยอดเกต ฐนน พุนทรัพย์ไพศาล	218 - 238
บทวิจารณ์หนังสือ คันสนีย์ เอกอัจฉริยา	239 - 241

ประเพณีพิธีจีนในราชสำนักไทย

เมตตา วงศ์จงใจหาญ¹

บทคัดย่อ

“จีนไทยใช้อันไกล พี่น้องกัน” คำพูดนี้คงจะเป็นที่คุ้นหูกันดี ในหมู่ชาวไทย อันที่จริง จีนและไทยมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่สมัย สุโขทัย (ตรงกับราชวงศ์หยวนของจีน) รูปแบบความสัมพันธ์จะอยู่ในเชิงการค้าเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนทั้งสองแผ่นดินติดต่อกันค้าขาย แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกัน จนคนไทยในอดีตถึงปัจจุบัน รู้จักวัน ตรุษจีน วันเซ่งเม้ง เทศกาลไหว้พระจันทร์ เทศกาลขนมบะจ่าง ฯลฯ กันอย่างแพร่หลาย ในพระราชสำนักไทยเองก็มีการประกอบพิธีที่เกี่ยวข้องกับประเพณีจีน คือ พระราชพิธีเลี้ยงพระตรุษจีน พระราชพิธีสังเวยพระป้าย และพระราชพิธีกึ่งเด็ก

คำสำคัญ พิธีสังเวยพระป้าย พิธีกึ่งเด็ก ประเพณีจีน ราชสำนักไทย

สำเนาสัมพันธ์

ความสัมพันธ์ของไทยและจีนเป็นรูปแบบระบบบรรณาการอัน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางการค้า หรือการค้าในรูปบรรณาการขึ้น ด้วย จากหลักฐานของราชวงศ์หยวน สมัยจักรพรรดิคุบไลข่าน เสียน ก๊กหรือสุโขทัยส่งทูตไปจีนรวม ๑๐ ครั้ง ขณะที่จีนส่งมา ๔ ครั้ง² สมัย กรุงศรีอยุธยา ตลอดระยะเวลา ๔๑๗ ปีแห่งการเป็นราชธานี พระมหากษัตริย์ไทยได้ส่งขุนนางและคณะทูตานุทูตไปเจริญ

¹นักวิชาการในโครงการวิจัยของศูนย์ส่งเสริมการวิจัยในภูมิภาคเอเชียฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²จากฮวงโหสูเจ้าพระยา หน้า ๒๘